

УДК 331.56/.57

Ляшенко О.А., к.е.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрний університет

ЗАЙНЯТИСТЬ ТА БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Проаналізовано рівень зайнятості та безробіття Великоновосілківського району та Донецької області. Запропоновано шляхи зниження безробіття у сільській місцевості.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, центр зайнятості, ринок праці, сільська місцевість.

Liashenko O.

EMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT RURAL AREAS

The level of employment and unemployment Velikonovoselkovsky district and the Donetsk region. Ways to reduce unemployment in rural areas.

Key words: employment, unemployment, employment, labor market, rural areas.

Ляшенко Е.А.

ЗАНЯТОСТЬ И БЕЗРАБОТИЦА НАСЕЛЕНИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

Проанализирован уровень занятости и безработицы Великоновоселковского района и Донецкой области. Предложены пути снижения безработицы в сельской местности.

Ключевые слова: занятость, безработица, центр занятости, рынок труда, сельская местность.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковим та практичним завданням. Напруженість проблем зайнятості та безробіття в Україні є складовою системної кризи в державі, що обумовлена катастрофічним станом економіки, руйнацією соціальної сфери (особливо на селі), майновим розшаруванням суспільства, зубожінням мільйонів людей.

Аналіз останніх досліджень у яких започатковано вирішення проблеми. Значний вклад в аналіз причин і розробку шляхів вирішення проблем безробіття в сільській місцевості зробили такі вітчизняні вчені: О.А. Бугуцький, М.Х. Вдовиченко, П.І. Гайдуцький, О.І. Здоровцов, І.Г. Кириленко, Г.М. Купалова, Е.М.Лібанова,

М.К. Орлатий, І.В. Прокопа, С.М. Рижук, П.Т. Саблук, В. Стешенко, Л.О. Шепотько, К.І. Якуба та інші. Вони не лише теоретично обґрунтували фактори зниження безробіття, але й дали конкретні практичні пропозиції, що були використані при розробці цілого ряду нових законів та указів, що прямо або опосередковано впливають на соціально-економічні умови життя працівників АПК, а відтак і на показники зайнятості сільського населення.

Цілі статті. Метою статті є дослідження рівня зайнятості Донецького регіону та визначення шляхів зниження безробіття.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Структурні зрушення, що відбуваються на сучасному етапі розвитку національної економіки, призводять до суттєвих негативних змін на ринку праці, зокрема, до достатньо значних обсягів і рівня безробіття економічно активного населення і, як наслідок, до неефективного використання робочої сили. Підвищення рівня безробіття викликало зниження рівня життя.

Розв'язання проблем зайнятості населення у сільській місцевості — один із пріоритетних напрямів вирішення проблем безробіття на ринку праці нашого району, їх можливо вирішити лише поєднавши зусилля служби зайнятості, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та роботодавців шляхом створення нових робочих місць, будуючи нові або відроджуючи старі виробництва, відроджуючи соціальну сферу надання послуг на селі (ремонті різного виду, перукарські послуги, послуги швачок тощо), шляхом підтримки суб'єктів господарювання, які створюють нові робочі місця, через надання їм пільг за рахунок місцевих бюджетів, створення додаткових робочих місць у сільській місцевості через розвиток малого підприємництва і само зайнятості.

У сільській місцевості області проживає кожний десятий її мешканець, кожен одинадцятий робітник області зайнятий сільськогосподарською діяльністю. Кількість громадян, які звернулися в державну службу зайнятості за допомогою в працевлаштуванні і отримали статус безробітного, в січні –лютому 2013 року склала в області 11,3 тис. осіб. Загальна кількість зареєстрованих безробітних на кінець лютого становила 33 тис. осіб, що більше, ніж на кінець січня, на 5,2%. За сприяння державної служби зайнятості в січні – лютому було праце влаштовано 2,6 тис. осіб, або 6,5% громадян, які мали статус безробітного.

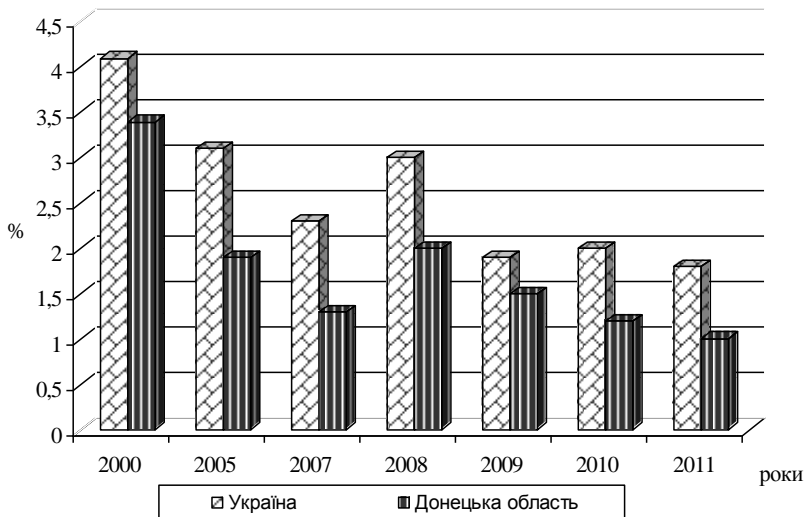

Рис. 1. Динаміка зареєстрованих безробітних жителів України та Донецької області (на кінець року), %

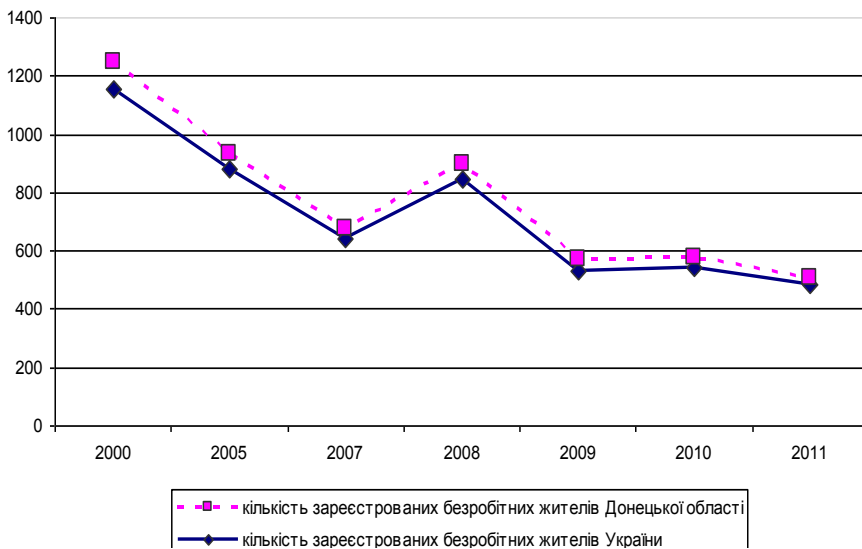

Рис. 2. Рівень зареєстрованого безробіття населення в Україні та Донецької області (на кінець року), тис.

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених підприємствами, установами та організаціями до служби зайнятості, на кінець лютого 2013 року становила 3,4 тисячі. Навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) складало 10 осіб.

Кількість безробітних жінок на кінець лютого становила 19,7 тис. осіб, або 60% усіх зареєстрованих безробітних. Безробітної молоді до 35 років перебувало на обліку 14,3 тис. осіб, або 43% всіх безробітних. Середній розмір допомоги по безробіттю в лютому 2013 року становив 1219 грн

Рівень зареєстрованого безробіття на кінець лютого 2013 року склав в області 1,2% населення працездатного віку. Рівень безробіття економічно активного населення працездатного віку, визначений органами статистики за методологією Міжнародної організації праці, становив 8,5% (згідно з останніми даними за 9 місяців 2012 року).

Районний центр зайнятості, в межах своєї компетенції, постійно працює над сприянням у зайнятості мешканців сільської місцевості. За I півріччя 2012 року у Великоновосілківському районному центрі зайнятості (далі – Центр зайнятості) зареєстровано 532 особи, що становить 72 % показника відповідного періоду минулого року (739 осіб).

Станом на 01.07.2012 року на обліку в Центрі зайнятості перебувало 645 осіб, що на 8 % менше, ніж на 01.07.2011 року (703 особи), з них 479 осіб отримували допомогу по безробіттю.

Протягом I півріччя 2012 року перебувало на обліку в Центрі зайнятості 1470 осіб, що на 5 % менше, ніж за відповідний період 2011 року (1549 осіб).

Кількість актуальних вакансій станом на 01.07.2012 року в Центрі зайнятості складала 72 одиниці, при навантаженні на 1 вакансію - 9 осіб.

За направленням Центру зайнятості протягом I півріччя 2012 року працевлаштовано 571 громадянина, з них: 157 - жінки, 177 - молодь у віці до 35 років (в т.ч.: 17 - на заброньовані робочі місця).

У звітному періоді професійним навчанням було охоплено 201 особу, що становить 55 % річного завдання (365 осіб).

В оплачуваних громадських роботах брали участь 161 безробітний, за відповідний період минулого року – 323 особи. Із загальної кількості осіб, які залучались до участі в громадських роботах, 90 – за рахунок коштів Фонду, 71 – за рахунок коштів

роботодавців.

Знято з обліку з інших причин у звітному періоді 254 особи, в минулому році – 189 осіб.

За I півріччя 2012 року створено 484 нових робочих місць (річне завдання (695 нових робочих місць) виконано на 69,6 %): з них 254 - для найманих працівників у юридичних осіб, 182 - у фізичних осіб-підприємців, (в т.ч. шляхом надання дотації роботодавцю – 3, шляхом здійснення одноразової виплати допомоги по безробіттю для заняття підприємницькою діяльністю – 3), реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – 48.

Рівень зареєстрованого безробіття становить 2,8 % (за підсумками I півріччя минулого року рівень зареєстрованого безробіття становив 2,9 %).

З метою реалізації завдань, пов'язаних із соціальним захистом населення від безробіття, сприянням громадянам у підборі підходящої роботи, наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, професійної орієнтації, наданням послуг роботодавцям щодо добору працівників та інформаційно-консультаційних послуг, а також реалізацією інших завдань, визначених законодавством у сфері зайнятості населення та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття спеціалістами Центру зайнятості проведено:

- 5 днів відкритих дверей Центру зайнятості;
- 1 ярмарка вакансій;
- 14 виїзних акцій Центру зайнятості;
- 16 профорієнтаційних (уроків) семінарів для учнівської молоді;
- 1 презентація курсів навчання;
- 1 презентація навчального закладу;
- 1 день відкритих дверей Центру зайнятості для осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- 5 семінарів для окремих категорій громадян, в т.ч. для інвалідів;
- 4 семінари для безробітних з категорії довготривалого безробіття.

Актуалізована та постійно оновлюється база даних щодо осіб з обмеженими фізичними можливостями, які бажають працювати, та забезпечено вільний доступ роботодавців до банку даних резюме. За звітний період праце влаштовано 1 особу з обмеженими фізичними

можливостями.

Станом на 01.07.2012 року на обліку перебувало 250 безробітних з категорії довготривалого безробіття:

- від 6 до 9 місяців – 165 осіб;
- від 9 місяців до 1 року - 42 особи;
- від 1 року до 1 року 6 місяців – 33 особи;
- від 1 року 6 місяців до 2 років – 9 осіб;
- понад 3 роки – 1 особа.

З метою активізації роботи по створенню в районі нових робочих місць, соціального захисту різних верств населення від безробіття забезпечено проведення 4 засідань районної конкурсної комісії з питань здійснення одноразової виплати допомоги по безробіттю для організації безробітними підприємницької діяльності та надання роботодавцям дотації на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних.

У I півріччі 2012 року компенсовано підприємствам 211,6 тис. грн витрат на заробітну плату прийнятих за направленням служби зайнятості осіб на дотаційні робочі місця, виплачено 4398,4 тис. грн допомоги по безробіттю та 66 тис. грн матеріальної допомоги в період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного, фактичні видатки на організацію громадських робіт для безробітних склали 101,9 тис. грн [1].

Висновки. Найкращий захист від безробіття - вибір професії, яка затребувана на ринку праці. Серед негативних чинників, які суттєво впливають на стан ринку праці в районі, залишається «тінізація» зайнятості, відсутність коштів місцевих бюджетів на організацію громадських робіт, не виконання плану працевлаштування осіб, які потребують соціального захисту, на заброньовані робочі місця та інші.

Для покращення ситуації на ринку праці району продовжується робота щодо:

-впровадження планів і програм тематичних семінарів для цільових груп населення з метою підвищення якості надання профорієнтаційних послуг зареєстрованим безробітним;

- стимулювання розвитку підприємництва, малого та середнього бізнесу, фермерських господарств;

- легалізації робочих місць та підвищення рівня заробітної плати найманим працівникам;

- створення й збереження робочих місць і підвищення рівня

зайнятості населення;

- залучення роботодавців та інших соціальних партнерів служби зайнятості до процесу підготовки, перепідготовки та професійного навчання кадрів;

- аналізу і висвітлення щоквартально в засобах масової інформації основних тенденцій та стану ринку праці району.

Одним із можливих шляхів вирішення проблеми зайнятості на селі - це сприяння самозайнятості населення шляхом відкриття власного бізнесу за напрямками надання послуг у сфері побутового обслуговування та інших сферах економіки - це пошив одягу, перукарські та косметичні послуги, ремонт автомобілів, будівництво та ремонт приміщень, ремонт взуття, виробництво будівельного шлакоблоку, обробка деревини, відгодівля свиней, виготовлення столярних виробів, транспортні послуги, садівництво, вирощування та реалізація сільськогосподарської продукції тощо. Все це, в свою чергу, в перспективі дасть можливість населенню мати соціальний захист та страховий стаж для нарахування пенсій

Для села потрібні професії сфери побутового обслуговування та професії, які необхідні для відродження старих виробництв (продукція тваринництва, продукція переробної промисловості тощо) та для створення нових виробництв [2]. Розроблюючи програми зайнятості сільських рад та забезпечуючи їх виконання, слід пам'ятати, що зменшення рівня безробіття у сільській місцевості в перспективі призведе до розвитку села, а це в свою чергу призведе до соціально-економічного розвитку району та країни в цілому.

1. Працевлаштування не зайнятих трудовою діяльністю [Електронний ресурс] // Статистична інформація. – Режим доступу: сайт <http://www.donetskstat.gov.ua>.
2. Шляхи сприяння зайнятості сільського населення [Електронний ресурс] – Режим доступу: сайт <http://www.tatvest.in.ua>.